

Nolikums par Latvijas Žurnālistu Mediju padomi

1. Latvijas Žurnālistu Mediju padome ir neatkarīga nozares pašregulējoša struktūra, kuras locekļi savos lēmumos vadās no savas profesionālās pieredzes, Latvijas likumiem un saviem uzskatiem. Latvijas Žurnālistu Mediju padome nepauž Latvijas Žurnālistu savienības nostāju, Latvijas Žurnālistu Mediju padomei nav saistoši Latvijas Žurnālistu savienības lēmumi vai Latvijas Žurnālistu savienības paustie viedokļi vai nostāja.
2. Latvijas Žurnālistu Mediju padomi ievēl Latvijas Žurnālistu savienības valde. Padomes locekļu skaits ir no trim līdz deviņiem. Padomes loceklim pilnvaru termiņš ir divi gadi. Par padomes locekļu atsaukšanu vai atbrīvošanu no pienākumiem lemj Latvijas Žurnālistu savienības valde.
3. Par padomes locekļiem var būt nozares profesionāļi ar nevainojamu reputāciju. Padomes locekļi var nebūt Latvijas Žurnālistu savienības biedri.
4. Latvijas Žurnālistu Mediju padome ir lemt spējīga, ja sēdē piedalās vismaz trīs biedri.
5. Latvijas Žurnālistu Mediju padomes lēmumi un atzinumi tiek pieņemti ar klātesošo padomes locekļu balsu vairākumu.
6. Latvijas Žurnālistu Mediju padomes locekļi no sava vidus ievēl padomes priekšsēdētāju, kurš vada padomes darbu.
7. Latvijas Žurnālistu Mediju padome sēdes var tikt sasauktas pēc padomes locekļu iniciatīvas.
8. Padomes locekļi pilda savus pienākumus bez atlīdzības.

9. Latvijas Žurnālistu Mediju Padomes kompetence

Latvijas Žurnālistu savienības Mediju padomes kompetencē ietilpst jautājumi par mediju un žurnālistu profesionālās ētikas ievērošanu visiem Latvijas medijiem, kuru vadība un žurnālisti ir apņēmušies ievērot 1992. gada 28. aprīlī pieņemto **Latvijas Žurnālistu ētikas kodeksu** vai arī 2001. gada 14. maijā pieņemto **Latvijas Preses, radio un televīzijas žurnālistu profesionālās ētikas kodeksu**. Padome var pieņemt izskatīšanai arī jebkurus jautājumus, kas ir būtiski Latvijas mediju nozarei, žurnālistikas profesionālās ētikas standartiem, jautājumus, kas skar vārda brīvības ievērošanu un mediju darbību Latvijā.

Pie padomes var vērsties ikviens Latvijas lasītājs, skatītājs, klausītājs vai jebkura persona, kas uzskata, ka kāds no Latvijas mediju nozares nav ievērojis profesionālās ētikas standartus vai rīkojies neētiski.

Latvijas Žurnālistu Mediju padome pati lemj par formu un veidu, un kā tiek noturētas sanāksmes, kā arī kādā formā, veidā un kādos termiņos notiek jautājumu izskatīšana. Latvijas Žurnālistu Mediju padome pati lemj, vai un kā publiskot padomes lēmumus, atzinumus, vai jebkuru informāciju, kas tiktu iegūta padomes darbā.

Pie Latvijas Žurnālistu Mediju padomes var vērsties, nosūtot savu jautājumu vai aicinājumu izskatīt kādu jautājumu vai problēmu uz e-pastu:

lzsmedijupadome@inbox.lv

Pielikumi

Latvijas žurnālistu ētikas kodekss

Pieņemts Latvijas Žurnālistu savienības konferencē 1992. gada 28. aprīlī

I . Masu informācijas līdzekļu loma sabiedrībā

Vārda un preses brīvība ir demokrātijas pamatelementi. Brīva, neatkarīga prese, radio, televīzija ir būtiski sabiedrības demokrātiskās attīstības garantī.

Masu informācijas līdzekļiem jāaizsargā vārda un preses brīvība. Tie nedrīkst pakļauties nekādai ietekmei, kas varētu ierobežot brīvu informācijas plūsmu un informācijas avotu izmantošanu vai traucēt atklātas debātes par jebkuru sabiedrībai nozīmīgu jautājumu.

Masu informācijas līdzekļu pienākums ir aizstāvēt cilvēka tiesības.

II. Žurnālista uzdevumi

Žurnālista galvenais uzdevums ir garantēt sabiedrībai patiesas un pārbaudītas informācijas saņemšanu.

Faktu izklāstam jābūt objektīvam, skaidram un nepārprotamam, atklājot svarīgākās sakarības un nepieļaujot izkropļojumus.

Žurnālists ir personiski atbildīgs par sniegto informāciju un tās interpretāciju.

Žurnālistam ir jāatturas no darba, kas ir pretrunā ar viņa pārlicību.

Žurnālista pienākums ir cienīt intelektuālo īpašumu un nepieļaut plaģiātu.

III. Redaktora un redkolēģijas atbildība

Redaktors, kā noteikts likumā „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem”, ir atbildīgs par laikrakstā, žurnālā, TV vai radio raidījumā sniegto informāciju. Viņam jānodrošina precīzas un korektas informācijas plūsma, kā arī brīva izteikto viedokļu apmaiņa.

Redkolēģiju locekļiem jārīkojas neatkarīgi no personu un grupu interesēm.

IV. Attiecības ar autoriem

Žurnālistam nav tiesību atklāt informācijas devēja vārdu bez viņa piekrišanas, izņemot gadījumus, kad informācijas avots tiek pieprasīts tiesā.

Sevišķi uzmanīgi jāizturas pret cilvēkiem, kas paši neapzinās informācijas nozīmīgumu un atklātībai nodoto faktu izraisītās sekas. Žurnālistam savā profesionālajā darbībā ir korekti jāizturas pret citu cilvēku emocijām un jūtām, kā arī viņu nezināšanu vai nespēju izdarīt secinājumus.

V. Publicēšanas noteikumi

Žurnālistam kritiski jāizvērtē informācijas avots, jāpārbauda informācija un citētie izteicieni.

Publikācijā žurnālistam jārespektē cilvēka personiskā dzīve, viņa tautība, domāšanas veids un reliģiskā pārlicība.

Publikācijā faktiem jābūt skaidri un saprotami nošķirti no autora komentāra.

Jābūt nepārprotamai robežai starp reklāmu un autora sagatavotu materiālu. Autora teksts nedrīkst imitēt reklāmu, jo šādi raksti rada šaubas par redakcijas objektivitāti, kā arī par masu informācijas līdzekļu neatkarību.

Liela uzmanība jāveltī ilustrāciju izmantošanai. Sevišķi, ja attēls tiek izmantots cita (ne oriģināla) teksta ilustrēšanai, jāizvairās no manipulēšanas, kas var radīt aplamu priekšstatu. Fotoilustrācijas montāžas gadījumā tas jānorāda attēla parakstā tieši vai ar pieņemtu apzīmējumu palīdzību.

Žurnālistam jābūt sevišķi uzmanīgam, rakstot par tieslietām – viņš nedrīkst kaitēt izmeklēšanas darbam ar priekšlaicīgu atsevišķu faktu publicēšanu, kā arī jāpatur prātā, ka apsūdzēto ne tieši, ne netieši nedrīkst pasludināt par vainīgu pirms tiesas lēmuma.

Ja publikācijā ieviesusies kļūda, par to jāatvainojas; atsaukums publicējams tajā pašā izdevumā redzamā vietā.

Jānod iespēja sniegt publisku atbildi tām personām vai organizāciju pārstāvjiem, kuru viedoklis, nostāja vai rīcība iztirzāta publikācijā.

Autoram ir tiesības pieprasīt, lai rediģēto materiālu žurnālists viņam parādītu; šāds materiāls publicējams tikai ar autora akceptu.

VI. Žurnālists un sabiedrība

Žurnālistam jārespektē demokrātiskie institūti un morāles normas.

Žurnālistam jāaizstāv vispārcilvēciskās vērtības – miers, demokrātija, cilvēktiesības, tautu tiesības uz pašnoteikšanos.

Latvijas žurnālistiem, cienot citu tautu nacionālās vērtības, jārespektē latviešu tautas svētākie simboli, vēsture un kultūra, Latvijas neatkarība un brīvība.

2001.gada 14.maijā ir pieņemtais Latvijas preses, radio un televīzijas žurnālistu profesionālās ētikas kodekss

Pamatprincipi

Masu informācijas līdzekļiem jāatspoguļo patiesība, cik vien tas ir iespējams.

Lasītāju/klausītāju/skatītāju intereses ir svarīgākas par īpašnieku, ziņu avotu vai reklāmdevēju interesēm.

Redaktoriem un žurnālistiem ir jābūt objektīviem, nedrīkst rakstu/radio un TV pārraižu saturu izmantot personīgās interesēs.

1. Sniedz pareizas ziņas

Esi kritisks pret ziņu avotiem! Pārbaudi faktus un skaitļus, kaut arī tie jau agrāk publicēti, tik rūpīgi, cik to atļauj apstākļi. Sniedz lasītājam/ziņu saņēmējam iespēju atšķirt faktu uzskaitījumu no komentāriem.

2. Dod vietu kritikai

Ja atklājies, ka publicētie fakti ir nepareizi vai vienpusīgi, tie ir jāprecizē vai jāizlabo. Ja tiek izvirzītas pamatotas pretenzijas, tad ir jāatspēko iepriekš publicētie apgalvojumi, dodot iespēju pretrakstam.

3. Ievēro personīgo integritāti

Ja vispārīgās intereses neizbēgami prasa publisku apgalvojumu, atturies no publicitātes, kas var aizvainot privātās dzīves svētumus. Īpaši rūpīgi apsver ģimenes strīdu un bērnu aprūpes lietu publicēšanu.

Vīrsrakstos, reklāmas afišās vai kā citādi neuzsverot minēto personu rasi, tautību, reliģisko piederību vai dzimumu, ja tie ir nenozīmīgi vai tos var uztvert kā diskreditējošus.

4. Esi saudzīgs ar ilustrācijām

Izvairies no ilustrācijām, kas var aizskart un aizvainot! Nevilto ilustrāciju saturu, daļu no tās nogriežot, samontējot vai arī sniedzot maldinošu parakstu zem ilustrācijas.

5. Nenosodi nevienu, to neuzklausījis

Centies personām, kuras tu kritizē ar pārbaudītu faktu materiālu, vienlaikus dot iespēju atbildēt uz kritiku.

Nepublisko sūdzību par noziegumu, rūpīgi nepārbaudījis, vai sūdzību var uzskatīt par pamatotu. Neaizsteidzies priekšā tiesas vai tamlīdzīgas varas iestādes lēmumam, izsakot savu uzskatu vainas jautājumā. Izklāsti abu pušu viedokļus.

6. Esi piesardzīgs ar vārdiem

Rūpīgi apsver sekas, publiskojot vārdus (uzvārdus), ja tas var kaitēt cilvēkiem. Atturies no tā, ja vien acīm redzama vispārēja interese neprasa, lai vārds tiktu nosaukts. Ja tam nav īpaši spēcīgu iemeslu, nemini, ka personas ir agrāk sodītas par nozieguma izdarīšanu.

Parakstījuši:

Ksenija Zagorovska, Čas
Anita Daukšte, Rīgas Balss
Armands Puče, Sporta Avīze
Normunds Grostiņš, Jaunā Avīze
Juris Paiders, Dienas business
Aldis Bērziņš, Neatkarīgā Rīta Avīze
Gunta Līdaka, radio Kosmisko noslēpumu zinātāji
Ludmila Nukreviča, Respublika